

czwartek, 30.05.2024

Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa

Sześćdziesiąt dni po Niedzieli Zmartwychwstania, czyli po niedzieli wielkanocnej, ruszają po polskich ulicach i drogach procesje z Najświętszym Sakramentem. Boże Ciało. Uroczystość Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa, Boże Ciało jest jednym z głównych świąt obchodzonych w Kościele katolickim. Choć świadomość niezwykłego cudu przemiany konsekrowanego chleba i wina w rzeczywiste Ciało i Krew Chrystusa towarzyszyła wiernym od początku chrześcijaństwa, jednak trzeba było czekać aż dziesięć stuleci zanim zewnętrzne przejawy tego kultu powstały i zadomowiły się w Kościele katolickim. Początek tradycji obchodzenia święta Bożego Ciała sięga XIII wieku. U progu tego stulecia – na Soborze Laterańskim IV (1215) – w Kościele katolickim przyjęto dogmat o transsubstancjacji, czyli przemianie substancji chleba i wina, w ciało i krew Chrystusa z zachowaniem ich naturalnych przypadłości takich jak smak, wygląd, forma itp. Wiązało się to z coraz mocniejszymi wpływami filozofii greckiej oraz tradycji scholastycznej w teologii Kościoła zachodniego. Wraz z ogłoszeniem dogmatu, wzrosło zainteresowanie kultem Eucharystii, która przestawała być jedynie elementem liturgii, lecz coraz mocniej postrzegana była jako dowód na trwałą obecność Chrystusa na Ziemi. Święto eucharystyczne przypadało w tym okresie zwyczajowo w Wielki Czwartek, w czasie, którego – zgodnie z tradycją ewangeliczną – Jezus po raz pierwszy dokonał przemiany chleba i wina w swoje Ciało i Krew. Bezpośrednią przyczyną ustanowienia uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa były objawienia bł. Julianny z Cornillon. Około 1207 r., jako szesnastoletnia dziewczyna, przeżyła pierwsze widzenia, choć były one jeszcze mgliste i niezrozumiałe. Zgodnie z tradycją hagiograficzną, dopiero kilkanaście lat później, w 1245 roku, św. Juliannie ukazać miał się Chrystus, który w widzeniu domagał się ustanowienia święta Eucharystii na pierwszy czwartek po święcie Trójcy Przenajświętszej. Pod wpływem tych objawień bp Robert ustanowił w 1246 r. święto Bożego Ciała, początkowo dla diecezji Liege oraz zainaugurował pierwszą procesję eucharystyczną ulicami miasta. Wkrótce zaczęto jednak wysuwać przeciwko Juliannie oskarżenia o herezję, a decyzję o wprowadzeniu święta Bożego Ciała w diecezji Liege, uznano za przedwczesną. Zarzuty te spowodowały, że święto przestało być obchodzone. Sprawa święta Eucharystii nie została jednak zapomniana. Problemem tym zajął się późniejszy biskup Verdun, a od 1261 papież Urban IV. Do ostatecznego uznania święta Bożego Ciała za ogólnokościelne, papieża tego skłonił jednak cud eucharystyczny, jaki miał miejsce w Bolsenie (w środkowych Włoszech) w 1263 roku. W czasie jednej z Mszy św., podczas przemienienia, odprawiający kapłan zauważył, że z konsekrowanej hostii zaczynały spadać krople krwi. Poplamiona krwią chusta została przesłana papieżowi, który w tym czasie przebywał w Orvieto w Umbrii. Urban IV umieścił relikwię w tutejszej katedrze, a pod wpływem fascynacji cudem rozpoczął aktywne starania, których celem miało być ustanowienie święta Najświętszego Ciała i Krwi Chrystusa. Ułożenie liturgii i tekstów odczytywanych w czasie święta, papież zlecił samemu św. Tomaszowi z Akwinu, który na tę okazję stworzył jeden z najpiękniejszych hymnów kościelnych pt. „Pange lingua”. 11 sierpnia 1264 r. Urban IV ogłosił bullę „Transiturus de hoc mundo”, na mocy której Boże Ciało stało się świętem całego Kościoła. Śmierć papieża przeszkodziła jednak ogłoszeniu bulli. Dokonał tego papież Jan XXII (w 1334 r.), natomiast papież Bonifacy IX polecił w 1391 r. wprowadzić święto Bożego Ciała wszędzie tam, gdzie jeszcze nie było ono obchodzone. W Polsce jako pierwszy wprowadził to święto bp Nankier w 1320 r. w diecezji krakowskiej, natomiast w Kościele unickim - synod zamojski w 1720 r. W Kościele katolickim w Polsce pod koniec XIV w. święto Bożego Ciała było obchodzone już we wszystkich diecezjach. Było ono zawsze zaliczane do świąt głównych. Od końca XV w. przy okazji tego święta udzielano błogosławieństwa Najświętszym Sakramentem. Prawdziwa obecność Chrystusa w Eucharystii Kościół od samego początku głosił wiarę w realną obecność Chrystusa w Najświętszym Sakramencie. Chrystus ustanowił Najświętszy Sakrament przy Ostatniej Wieczerzy. Opisali to trzej Ewangelisci:

Mateusz, Marek i Łukasz oraz i św. Paweł Apostoł. Prawdziwa i rzeczywista obecność Jezusa Chrystusa pod postaciami chleba i wina opiera się według nauki Kościoła na słowie Jezusa: "To jest Ciało moje ... To jest krew moja" (Mk 14,22.24). Nowy Katechizm Kościoła Katolickiego mówi, iż "sposób obecności Chrystusa pod postaciami eucharystycznymi jest wyjątkowy... W Najświętszym Sakramencie Eucharystii są zawarte prawdziwie, rzeczywiście i substancjalnie Ciało i Krew wraz z duszą i Bóstwem Pana naszego Jezusa Chrystusa, a więc cały Chrystus." (KKK 1374).

? Kult Najświętszego Sakramentu Od XVI w. przyjęła się w Kościele praktyka 40-godzinnej adoracji Najświętszego Sakramentu. Praktykę tę wprowadził do Mediolanu św. Karol Borromeusz w 1520 r. Dzisiaj praktyka ta jest obecna w całym Kościele. Zostały założone nawet specjalne zakony, których głównym celem jest nieustanna adoracja Chrystusa w Najświętszym Sakramencie. W Polsce istnieją trzy zakony od wieczystej adoracji: benedyktynki-sakramentki, franciszkanki od Najświętszego Sakramentu i eucharystyki.

? Procesje Procesje eucharystyczne w dniu Bożego Ciała wprowadzono później niż samo święto. Pierwszym śladem ich istnienia jest wzmianka o uroczystej procesji przed sumą w Kolonii w latach 1265-75. Podczas procesji niesiono krzyż z Najświętszym Sakramentem. W ten sposób nawiązywano do dawnego zwyczaju zabierania w podróż Eucharystii dla ochrony przed niebezpieczeństwami. W XV w. procesje eucharystyczne odprawiano w całym Niemczech, Anglii, Francji, północnych Włoszech i Polsce. W Niemczech procesję w uroczystość Bożego Ciała łączono z procesją błagalną o odwrócenie nieszczęść i dobrą pogodę, dlatego przy czterech ołtarzach śpiewano początkowe teksty Ewangelii i udzielano uroczystego błogosławieństwa. W Polsce zwyczaj ten wszedł do "Rytuału piotrkowskiego" z 1631 r. Rzymskie przepisy procesji zawarte w "Caeremoniale episcoporum" (1600 r.) i "Rituale romanum" (1614 r.) przewidywały jedynie przejście z Najświętszym Sakramentem bez zatrzymywania się i błogosławieństwo eucharystyczne na zakończenie. Procesję odprawiano z wielkim przepychem od początku jej wprowadzenia. Od czasu zakwestionowania tych praktyk przez reformację, udział w procesji traktowano jako publiczne wyznanie wiary. W Polsce od czasów rozbiorów z udziałem w procesji łączyła się w świadomości wiernych manifestacja przynależności narodowej. Po II wojnie światowej procesje w czasie Bożego Ciała były znakiem jedności narodu i wiary. Z tej racji ateistyczne władze państwowe niejednokrotnie zakazywały procesji urządzanych ulicami miast. Konferencja Episkopatu Polski zmodyfikowała 17 lutego 1967 r. obrzędy procesji Bożego Ciała, wprowadzając w całej Polsce nowe modlitwy przy każdym ołtarzu oraz czytania Ewangelii tematycznie związane z Eucharystią. Źródło: <https://www.niedziela.pl/arttykul/29490/> <https://wiesz.pl/2018/05/30/boze-cialo-kogo-czcimy-w-tym-skrawku-chleba/>